

Rektorikandidaat Ivari Ilja seisukohad ja valimisplatvorm järgmiseks viieks aastaks

1. Eesti Muusika- ja Teatriakadeemia ja ühiskond

Eesti Muusika- ja Teatriakadeemia on oma üle 100-aastase arengu vältel kujunenud avatud, kaasaegseks rahvusvahelisel tasemel haridus- ja teadusasutuseks. Akadeemiasse koondunud lai spekter muusika- ja teatrialast kompetentsi loob võimalusi ja kohustuse ühiskonnas laiemalt kaasa rääkida. Akadeemia osaleb ühiskondlikus debatis ja valdkondlikes aruteludes, eriti muusikasse ja teatrisse puutuvast.

Lisaks õppe- ja teadustegevusele on oluline akadeemia õppejõudude ja üliõpilaste loominguline tegevus, mida toetades kujundab akadeemia Eesti kultuuri ning samuti ühiskondlikku olemist laiemas mõttes. 2019. aastal avatud saalikompleks loob selleks rohkelt võimalusi ning 2024. aastal, kui saalikompleksi kasutuspiirangud kaovad, tuleb need võimalused veelgi laiemalt ühiskonna, laiema muusika- ja teatriavalikkuse ning publiku teenistusse rakendada. Sakala tänava kontserdi- ja teatrimaja peab kujunema süvakultuuri oluliseks tõmbekeskuseks, millel on aastaringne kõrgetasemeline kontserdi- ja teatrihooaeg.

EMTA teeb koostööd tööandjatega, teiste Eesti ülikoolidega, samuti huvi- ja kutseharidusasutustega ning muusika- ja teatriõppeasutustega kogu maailmas. EMTA on rahvusvaheliselt võrgustunud kõrgkool (ANMA, AEC, ELIA, NordPlus, GLOMUS, METRIC, ECMTA, IASJ jt), mis toob Eestisse valdkonna rahvusvahelist kompetentsi ja propageerib Eesti kultuuri maailmas.

Eesti Muusika- ja Teatriakadeemia jaoks on oluline roheline mõtteviis. Loodushoidlik lähenemine peab saama akadeemia perele loomulikuks mõjuriks igapäevaste valikute tegemisel.

Akadeemia tegevus on ühiskonna jaoks läbipaistev, arusaadav ja põhjendatud ning lähtub Arengukavast 2021-2025.

2. Õppe- ja teadustöö

Eesti Muusika- ja Teatriakadeemia olulisimaks missiooniks on õppe- ja teadustöö rahvusvahelisel tasemel. Teaduspõhise õppetöö kõrge kvaliteedi kindlustamine peab jääma üheks olulisemaks väljakutseks akadeemiale. Loomingulisust toetav, motiveeriv keskkond ja kõrgetasemeline akadeemia liikmeskond on peamiseks eelduseks edule EMTA missiooni täitmisel ja rahvusvahelises konkurentsis.

- Töö õppekavade arendamisel ja kaasajastamisel peab teenima õppekvaliteedi tõstmise eesmärki, tuginema akadeemilisel diskussioonil, üliõpilaste tagasisidel ning arvestama parimat rahvusvahelist kogemust.

- Õppetöö korralduses on oluline paindlikkus, individuaalne lähenemine üliõpilase vajadustele ning kiire, adekvaatne reageerimine tekkivatele probleemidele.

- Üliõpilaste tagasiside süsteem vajab täiustamist, et tagada tudengite suurem osavõtt tagasiside küsitlustest ning tulemuste statistiline usaldusväärsus. Oluline on luua hoovad, mille kaudu tagasiside küsitlustes ilmnunud probleemid saavad lahenduse.

- Moodle'i õpikeskkonna senisest laiem kasutus seda võimaldavates õpivaldkondades. EMTA kaasab digiõppe võimaluste ja vajaduste kaardistamiseks ja arendamiseks haridustehnoloogi.
- EMTA arendab eestikeelset muusika- ja teatrisõnavara ning terminoloogiat. Akadeemia põhiline õppe- ja asjaajamiskeel on eesti keel. Kuid samas on loomulik, et akadeemilises keskkonnas osatakse ja kasutatakse ka teisi maailma keeli.
- EMTA on avatud välistudengitele ja vahetusüliõpilastele. Rahvusvahelistumine ja rahvusvaheline õpikeskkond akadeemias on oluliseks eelduseks, mis tagab õppekvaliteedi ja rahvusvahelise konkurentsivõime ka eestikeelsetel õppekavadel õppijatele, kuna eriti muusikavaldkonnas on ka Eesti tööturul konkurents muutunud juba rahvusvaheliseks.
- Viimastel aastatel on vähenenud välismaale vahetusse siirduvate meie üliõpilaste hulk, mis on negatiivselt mõjutanud ka EMTA tulemusrahastust. Välismaal vahetuses õppimine rikastab üliõpilase erialalist ja isiksuslikku arengut, seetõttu on oluline seda senisest rohkem toetada. Lahenduseks võiks olla nn mobiilsusaken, ehk õppekavasse sisse kirjutatud vähemalt üks semester vahetusõpinguid välismaal.
- Arengukavas 2021-2025 on ühe olulise prioriteedina välja toodud akadeemia tähelepanu kõrghariduse eelse muusika- ja teatrihariduse suhtes. Lisaks koostööle kutse- ja huvikoolidega, panustab akadeemia veelgi enam oma noorteprogrammi ja arendab edasi selle olulist komponenti – noorteakadeemiat.
- Akadeemia on tugevasti pingutanud muusikateaduse parema käekäigu nimel. Teadlastel on alates 2019-nda aasta sügisest hüppeliselt paranenud töötingimused, loodud on noore teadlase grant. Akadeemia kasutab tulemustasustamist edukalt kaitstud doktoritööde juhendajatele, samuti teaduspublikatsioonide puhul. Kuid tulemusrahastamise süsteemi tuleb edasi arendada. Probleemiks on konkurentsipõhiste teadusgrantide taotluste töömahukus ja humanitaarteadustes valitsev ülikõrge konkurents. Tulemustasustamise süsteemi tuleb lülitada ka rahastusest ilma jäänud, kuid lävendi ületanud teadusprojektid.
- Loovuurimuse kui Eesti Muusika- ja Teatriakadeemia tegevusvaldkonna toetamise ja arendamise tähtsus nii doktoriõppes kui looverialasid õpetavate õppejõudude väljundina, kasvab veelgi.
- EMTA arendab täienduskoolituskeksust ja töötab välja mikrokraadi õppekavad vastavalt spetsiifikale, võimalustele ja vajadustele.

4. Akadeemia kui loominguline keskkond

Akadeemia peab olema keskkond kus nii üliõpilased kui õppejõud saavad arendada oma loovust, leida väljundeid ja tuge oma loomeenergiale. Seda eesmärki teenib kogu akadeemia infrastruktuur, mis pakub selleks häid võimalusi alates teatrist kuni elektroakustilise või kammermuusika kontserdini.

- Loometegevus on loomeerialasid õpetavava õppejõu eduka töö üks eeldusi. Arvestuslikus töötundide hulgas sisaldub osaliselt ka loomeerialasid õpetavate erialade õppejõudude loometegevus.
- Akadeemia soodustab ja toetab õppejõudude loomingulist ja teadustegevust võimaldades selleks kasutada oma saale ning pakkudes kontserdi- ja etenduskeskuse tuge. Järjest silmapaistvamalt tegutseb EMTA kirjastus, mille tegevust tuleb lähiaastatel veelgi laiendada suurendades ka rahastust.
- Loomingulist keskkonda rikastab oluliselt koostöö erinevate institutsioonide ja organisatsioonidega. Traditsiooniliselt ladus on lavakunsti osakonna koostöö kutseliste teatrite kui tööandjatega, tulevaste orkestrantide seisukohalt on raske üle hinnata koostöös ERSO-ga toimivate projektide positiivset mõju tudengite erialasele arengule. Suureneb koostöö Rahvusooper Estoniaga, võimaldamaks, lisaks ooperiklassi diplomietendustele, üliõpilastele praktikat ooperikooris, orkestris ja korrepetiitorina.

- EMTA pakub oma koorile ja sümfooniaorkestrile suuremaid loomingulisi väljakutseid, toetab ja korraldab esinemisi väljaspool Tallinna ja välismaal.
- Üliõpilaste initsiatiivil on tekkinud EMTA-s mitu uut muusikakollektiivi. Nende tegevust tuleb igati soodustada, samuti nagu ka järgmisi sedalaadi initsiatiive.
- EMTA arendab esindusfestivali müriaadFEST eesmärgiga muuta see oluliseks üleriigilise tähtsusega muusika- ja teatrisündmuseks.
- EMTA toetab ooperistuudio ja lavakunsti eriala projektide puhul koostööd teiste ülikoolide ja teatritega, aga samuti akadeemia osakondade vahel. Viimastel aastatel on olnud õnnestunud näiteid lavakunsti ja muusikaerialade üliõpilaste koostööst, heliloomingu ja interpretatsiooniüliõpilaste ühistegevusest, samuti klassikalise ja jazzmuusika erialade, aga ka EMTA ja EKA stsenaariumi eriala koostööst. Sedalaadi tegevus peab muutuma veelgi süsteemsemaks puudutades rohkem üliõpilasi (näit muusikatehnoloogia ja lavakunsti CPPM -- etenduste helindamine ja helikujunduse loomine).

5. Akadeemia kui arenev tööandja

Akadeemia tahab olla tööandjana oma inimesi hoidev ja toetav, väärtustades töötajaid kui olulist akadeemia rikkust, samas oodates neilt panust akadeemia arengusse.

- EMTA jätkab koostöös teiste ülikoolidega võitlust kõrghariduse rahastuse suurendamise nimel. Riikliku tegevustoetuse suurus ja antava hariduse kvaliteedi tagamiseks vajalik õppemaht määravad õppejõudude palgaskaala, mille atraktiivsus jääb tugevasti alla tööturul valitsevale palgatasemele. Akadeemia on pidanud töötajate palkade tõusu prioriteetsena ja teeb seda ka edaspidi maksimaalselt olemasolevate võimaluste piires.
- Loomerialade õppejõududele mõeldud Eesti Kultuurkapitali stipendiumiprogramm kui võimalus kaasta raha valdkonda ja väärtustada akadeemia õppetegevusse panustavaid loovisikuid.
- EMTA arendab töökeskkonna turvalisust, panustades töötajate tervisesse ning vaimsesse heaollu.
- Personalisüsteemi veebikeskkonna arendamine ning selle kaudu sisekommunikatsiooni ja info liikumise parandamine.

4. Juhtimine ja struktuur

20.02.2019 võttis Riigikogu vastu EMTA seaduse ning alates 1.01.2020 kehtib uus juhtimisstruktuur, milles EMTA juhtorganiteks on Nõukogu, Senat ja Rektor.

Eesti Muusika- ja Teatriakadeemia on viimase viie aasta jooksul teinud läbi struktuurireformi, mille tulemusena on kunagise 17 akadeemilise osakonna asemel täna 4 akadeemilist osakonda ja doktoriõppe keskus. Reform oli vajalik ja on edukalt ellu viidud.

- EMTA peab oluliseks kvaliteedi kultuuri arendamist
- Akadeemia põhimõtteks on – nii vähe bürokraatiat kui võimalik ja nii palju kui on hädavajalik
- Osakondade peakoordinaatorite ja akadeemiliste juhtide vastutuse jagunemise täpsustamine, samuti osakondade kolleegiumite kui oluliste akadeemiliste diskussiooni- ja otsustuskogude tähtsuse suurendamine.
- Kvaliteedikäsiraamatu, EMTA kvaliteedijuhtimissüsteemi kirjeldava põhidokumendi valmimine ja kasutuselevõtt.
- 2023. aastal toimuv järjekordne institutsionaalne akrediteerimine ja 2024. aastale planeeritud teaduse evalveerimine kui tõsine väljakutse ja ülesanne akadeemiale.

5. Üldisemast

Olen veendunud, et kõige paremini ja kindlamalt tagab Eesti muusika- ja teatrikuultuuri tuleviku iseseisva ülikoolina toimiv, traditsioone ja ajalugu väärtustav, samas avaralt tulevikku vaatav ja seda tulevikku kujundav Eesti Muusika- ja Teatriakadeemia. Rektorina seisab EMTA institutsionaalse iseseisvuse ja autonoomia eest.

Eesti Muusika- ja Teatriakadeemia on QS World University Rankings valdkondlikus nimekirjas positsioonil 51-100, ja QS Ranking Euroopa pingereas parimate esituskunste õpetavate ülikoolide hulgas 30-ndal kohal. Arvestades, et maailmas on analoogilisi kõrgkooli üle 1000 ja ainuüksi AEC-I (The European Association of Conservatoires) on liikmeid üle 300, võib EMTA rahvusvahelise maine üle rahuldust tunda.

EMTA toetab ja peab oluliseks nii institutsionaalset rahvusvahelist koostööd kui ka osakondade, erialade ning üksikute õppejõudude ja teadlaste rahvusvahelist mobiilsust ja võrgustumist, mis on, lisaks õppe- ja teadustöö kvaliteedile, üks olulisemaid EMTA rahvusvahelise maine kujundajaid.

Akadeemia peab arenema ja edasi liikuma, kuid oluline on teadvustada ja väärtustada ka minevikku ning ajaloolist järjepidevust. EMTA töötab välja oma mälupoliitika, et ka tänased üliõpilased ja töötajad tunneksid ja teaksid mineviku väljapaistvaid isiksusi, kes on rohkem kui 100-aastase EMTA ajaloo vältel panustanud meie *alma mater* arengusse ja käekäiku.

Viimased aastad on endaga toonud määramatust ning kiiret reageerimist ja lahendamist vajavaid probleeme nagu Covid-19 ja Vene agressioon Ukrainas. EMTA on tänu akadeemia töötajate ja üliõpilaste paindlikkusele, olukorratundlikkusele ning vastutustundele nende kriisidega toime tulnud.

Uusi väljakutseid pakub kindlasti ka tulevik. EMTA panustab strateegilisse juhtimisse, riskide maandamisse ja organisatsioonikultuuri, et ka viie aasta pärast seista olulise institutsioonina Eesti ja maailma kõrgkoolide hulgas.

Ivari Ilja
Eesti Muusika- ja Teatriakadeemia professor
(allkirjastatud digitaalselt)

04.04.2022